

Karima Sahla: “Een gedegen aanpak van radicalisering kan niet zonder de families”

Janine Janssen is hoofd onderzoek van het Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld (LEC EGG) van de nationale politie en lector Veiligheid in afhankelijkheidsrelaties aan Avans Hogeschool Den Bosch.

Op 22 juni 2005 wordt op station Amsterdam Lelylaan Nouredine el Fahtni van de Hofstadgroep gearresteerd. In zijn gezelschap bevinden zich twee vrouwen, onder wie de dan 21-jarige S., die later bekendheid zal krijgen als enige vrouwelijke verdachte uit het Haagse terreurnetwerk. Die dag is niet alleen een keerpunt in het leven van S. gebleken, maar ook in dat van haar familie. In deze bijdrage vertelt haar oudste zus Karima Sahla over de impact daarvan op haar leven en hoe haar ervaringen met haar jongere zus haar geïnspireerd hebben om zelf radicalisering onder jongeren aan te gaan pakken.

Karima Sahla (42) is de oudste dochter uit een Haags gezin van acht kinderen. Vader en moeder zijn in Marokko geboren en alle kinderen hier in Nederland. Thuis wordt Nederlands gesproken. Het is een traditioneel gezin.

Als tiener begint haar zus S., de vijfde in de reeks van acht, zich steeds meer voor religie te interesseren. Ze bezoekt regelmatig een gematigde moskee in de Schilderswijk en laat zich niet onbetuigd in het verenigingsleven van die moskee. Zo richt ze onder meer een meidenorganisatie op. Ze geniet een goede reputatie. Ze is de parel van de Schilderswijk en de familie wordt gecompimenteerd met hun actieve dochter.

Als ze achttien is reist S. met haar vader naar Mekka. Ze is enorm onder de indruk van dit bezoek aan Saudi-Arabië. Na terugkomst in Nederland begint ze zich anders te kleden en tovert een niqab te voorschijn. Ook besluit ze een andere moskee te bezoeken, eentje die in haar optiek rechter in de leer is. Haar familie ziet het met lede ogen aan.

Karima vertelt: “Onze ouders waren zeer bezorgd, maar wisten niet goed waar ze het zoeken moesten. Was hun jonge dochter een lastige puber of was er toch meer aan de hand? Als ze in de gemeenschap al eens hun zorgen deelden, dan

werden die vaak weggewuifd: ‘Lieve mensen, wees toch vooral blij met zo’n serieus kind! Wat kan daar nou verkeerd aan zijn?!’ Maar ik zag heel goed dat die geruststellingen hen niks hielpen. De angst dat hier meer aan de hand was dan een extreme vorm van pubergedrag bleef knagen.”

“Je moet goed begrijpen dat ik als oudste altijd naast mijn ouders heb gestaan. Zie mij maar als de maatschappelijk werkster van de familie. Ik voelde en deelde hun ongerustheid. Maar we waren machteloos...”

Arrestatie

Dat het echt mis is, blijkt als S. in 2005 wordt gearresteerd. In de kofferbak van de auto waarin het drietal bij het Amsterdamse station zit, bevindt zich namelijk een wapen. S. wordt aangehouden op verdenking van verboden wapenbezit. Daar komt nog een zware beschuldiging bij: zij wordt ervan verdacht via haar zus, die in een Haagse apotheek werkt, de privéadressen van politici te hebben achterhaald. De AIVD zou dat uit een telefoontap hebben vernomen. Beide zussen hebben dit overigens altijd ontkend. Een paar maanden later zal de rechter haar wel veroordelen voor verboden wapenbezit, maar niet vanwege terroristische activiteiten.

In 2006 volgt nog een tweede arrestatie voor verboden wapenbezit. In een gemeenschappelijke kelderruimte van een aantal Haagse portiekwoningen is een tas met wapens gevonden. Op dat moment logeert S. in een van die woningen. Ze wordt veroordeeld voor het voorbereiden van een terroristische aanslag. In hoger beroep wordt haar een straf van vier jaar opgelegd, maar dit vonnis zal later door de Hoge Raad in cassatie worden vernietigd en terugverwezen worden naar het Hof in Amsterdam.¹

Zware wissel

De arrestaties en rechtszaken brengen onvermijdelijk media-aandacht met zich mee. “Je wilt niet weten wat er

“ Het gaat om vragen over opvoeding, integratie, status en identiteit ”

Steunpunt SABR

SABR is de sleutel tot zelfvertrouwen en betrokkenheid

BEL ONS: 0614427888

WELKOM

WIE ZIJN WIJ

WAAROM STEUNPUNT SABR?

DIENSTEN

ORGANISATIE

CONTACT

OUMNIA WORKS

EIGEN KRACHT

allemaal op ons afkwam”, aldus Karima. “Aan de ene kant was de familie gek van bezorgdheid om onze dochter en zus. Zó kenden we haar niet, we konden ons niet voorstellen dat ze echt met terrorisme bezig was. We zochten van alles uit, gingen haar gangen na en ontdekten dat ze nog een heel ander leven had geleid. We wilden de onderste steen boven halen en exact uitzoeken hoe de vork in de steel zat. We kwamen erachter dat ze veel lezingen hield en dat haar toevoorders enorm van haar onder de indruk waren. Ze was een ster in bepaalde kringen.”

“Aan de andere kant kregen we het zelf ook allemaal behoorlijk voor onze kiezen. Alle kinderen uit ons gezin werkten of studeerden. Kun je je voorstellen hoe het is, als je zus met de regelmaat van de klok vette krantenkoppen haalt en je moet dan naar je werk? Je ziet collega’s, werkgevers, studiegenoten denken: ‘Is zij d’r ook één?’ Mensen zijn ook vreselijk nieuwsgierig en zo’n familie met een beruchte dochter spreekt toch tot de verbeelding, dus je krijgt sensatiebeluste mensen op je dak. Dat heeft op ons allemaal een hele zware wissel getrokken. We voelden ons alleen en raakten als familie geïsoleerd. Met dat gevoel hebben we jaren rondgelopen.”

Geduld

Bij veel instellingen ving de familie bot als er om hulp werd gevraagd, zegt Karima. “Soms speelde wantrouwen een rol, maar we kwamen ook onwetendheid tegen, of angst om iets te ondernemen. Professionals voelden zich hoe dan ook kennelijk overvraagd, hadden geen passend antwoord.”

Maar dan krijgt Karima een ingeving: hun familie kan toch niet de enige zijn die zich zulke zorgen maakt over een van hun kinderen? Er moeten toch méér lotgenoten zijn? Formele instanties zoals de politie en maatschappelijk werk kunnen haar niet verder helpen. Uiteindelijk besluit ze eerst zelf een lotgenotenbijeenkomst annex familie-support te organiseren voor ouders en andere familieleden van geradicaliseerde jongeren. Dat smaakt al snel naar meer, en eind 2007 richt zij in Den Haag het Steunpunt Sabr op.²

“Sabr betekent zoveel als: ‘Heb geduld, het komt goed.’ Ik zocht naar een positieve naam om mensen moed te geven, want ik zag zoveel leed bij gezinnen in de buurt. Precies wat wij zelf ook mee hadden gemaakt. Natuurlijk konden we de problemen niet zomaar oplossen, maar we konden wel samen in gesprek gaan en helpen bij het duiden van de problemen met onze jonge mensen.”

“Aan die duiding was een enorme behoefte. Want wat het lastig maakt is de criminalisering rondom radicalisering.

Natuurlijk speelt hier een veiligheidsvraagstuk, en dat moet ook serieus genomen worden, maar er is nog veel meer aan de hand. Als we het thema alleen maar criminaliseren, dan wordt het taboe om erover te praten almaar groter en dat maakt het zo moeilijk om de echte vragen te stellen.”

Wat die echte vragen zijn, daar laat Karima geen misverstand over bestaan: “Bij radicalisering gaat het om vragen over opvoeding, integratie, (economische) status en religieuze identiteit. ‘Waar hoor ik nou bij?’, is de vraag. Als jongeren zich niet op hun plek voelen in de Nederlandse samenleving en al dan niet terecht het gevoel hebben dat zij hier weinig perspectief hebben, dan wordt on line aangeboden radicaal gedachtegoed interessant. Daar moeten we wat mee.”

Sinds de oprichting heeft Sabr naar eigen zeggen honderden familieleden bijgestaan en inmiddels is Karima als directeur van dit steunpunt ook een aanspreekpunt voor de gemeente Den Haag waar het een lokale aanpak van jihadisme en radicalisering betreft.

Aandacht voor vrouwen

Bij Steunpunt Sabr wordt een zwaar accent op de benadering van vrouwen gelegd. “Zij worden zo onderschat”, verzucht Karima. “Men ziet moslimvrouwen vaak vooral als slachtoffers. Door dat stereotype beeld wordt wel eens vergeten dat we het ook over moeders hebben, die het allerbeste voor hun kinderen willen. Bovendien zien en horen moeders veel, zij beschikken vaak over belangrijke informatie. Het is naïef om hen dan ook niet bij de aanpak van radicalisering te betrekken.”

Karima schuwt kritiek niet: “Rondom radicalisering is een heuse industrie ontstaan, met veel dure en zelfbenoemde experts. Ik ben hier nu meer dan tien jaar mee bezig en ik durf te stellen dat een gedegen aanpak van radicalisering niet zonder de betrokken families kan. Het gaat hier niet om problemen van enkele ontspoorde individuen die top-down en onder kantooruren aangepakt kunnen worden. Integendeel, radicalisering raakt families en gemeenschappen die niet deel uit willen maken van het probleem maar van de oplossing. Zij lijden zelf immers ook.”

“Wij zetten in op de gedachte dat je het van je familie moet hebben. Zo zijn wij het programma *Oumnia Works* opgestart. ‘Oumnia’ betekent hoop en ‘Oum’ moeder. Sinds september 2015 hebben 250 Haagse moeders al een training gehad. Zo’n training bestaat uit zeven bijeenkomsten waarin we op verschillende onderwerpen ingaan: weet je als

moeder wat er via sociale media de kamer van je tienerzoon of -dochter binnenkomt? Wat moet je doen als je kind geweld begint goed te keuren? Wat is de impact van adheziebetuigingen van ouders bij gewelddadige nieuwsbeelden op de ontwikkeling van ideeën bij kinderen? Moet je dus zelf als ouder ook niet op je woorden letten als je samen naar het journaal kijkt? Wat houdt goed burgerschap in en hoe verlopen radicaliseringsprocessen?”³

Terugblik

Inmiddels is Karima ruim tien jaar met de aanpak van radicalisering bezig. Haar leven ziet er nu anders uit dan toen ze op dit terrein actief werd. Over haar zus wil ze niet al te veel woorden kwijt: “Laat ik zo zeggen dat het inmiddels weer goed met haar gaat. Ze heeft haar leven op de rails. Hoewel ik eigenlijk omwille van haar actief ben geworden, ga ik nu vooral met mijn werk door omdat ik elke dag weer zie hoe hard het nodig is.”

“Begrijp me goed, ik zie ook lichtpuntjes. Ruim tien jaar geleden zaten hulpverleners met de handen in het haar toen

wij daar als familie aanklopten. Nu horen we vaker de oprechte mededeling dat professionals het een moeilijk onderwerp vinden, maar dat ze graag met ons in gesprek gaan. Dat vind ik hoopvol. Ook zie ik meer oog voor een integrale aanpak waarbij verschillende disciplines worden betrokken, ook van buiten het veiligheidsdomein. Dat spreekt mij ook aan omdat het werkt!”

“Wat nog steeds niet is veranderd, is de worsteling bij veel jonge mensen met de vraag hoe zij zich in de Nederlandse samenleving een plek kunnen verwerven. Dat blijft een voedingsbodem voor radicaal gedachtegoed en gedrag, en daarom ga ik door met mijn werk. Ik kan niet anders. Het is hard nodig, we zijn er nog niet.” <<

Noten

- 1 Zie ook: Groen, J. & Kranenberg, A., *Strijders van Allah. Radicale moslima's en het Hofstadnetwerk*, Amsterdam: De Volkskrant/Meulenhoff, 2006.
- 2 <http://www.steunpuntsabr.nl>
- 3 <http://www.oumniaworks.nl/inhoud-training-2/>

advertentie

The advertisement features a woman's face on the left, a network diagram in the center, and a hand holding a pen over a document with numbers on the right. The text 'dag van de fraudeonderzoeker' is prominently displayed in the center.

Dag van de fraudeonderzoeker – 20 APRIL 2017 Voor een betere publiek-private samenwerking

Fraudebestrijding is ook in Nederland belangrijk geworden. En fraudeonderzoeker is een vak apart. Want om fraude succesvol te kunnen bestrijden is het niet alleen belangrijk om voortdurend kennis te blijven opdoen maar ook op de hoogte te zijn van nieuwe ontwikkelingen en inzichten. Het delen van expertise en een gezamenlijk verantwoordelijkheidsgevoel zal de fraudebestrijding zeker ten goede komen. Daarom is het noodzakelijk dat fraudeonderzoekers uit het publieke en private domein met uiteenlopende achtergronden (financieel, juridisch, IT, forensisch) elkaar (beter) leren kennen en gestimuleerd worden om 'buiten kaders' te denken.

<http://www.iffc.nl/actualiteiten/evenement/dagvandefraudeonderzoeker/>